

Fraenkel: Debatten her i Aften om det foreliggende Lovforslag er jo ganske naturligt uløseligt og nøje knyttet til den Debat, vi har ført de to sidste Dage, og den har været meget interessant; men store Sager er der jo ikke kommet ud af den. Jeg tror, det er gaaet de mange interesserede Tilhørere, ligesom det er gaaet mig. Jeg har sagt til mig selv: Det har været en overordentlig interessant Debat, men det gælder om den som om mange underholdende Teaterstykker, at det har været en underholdende Aften, men man tager ikke noget med sig hjem fra den. Og det har sine Grunde.

Jeg deler ganske den højtærede Statsministers Irritation over, at det netop skulde være Retsforbundet, som stillede den Forespørgsel, vi nys har behandlet, for ogsaa jeg mener, at er der noget Parti, der ikke var berettiget til at stille den, var det netop det Parti. Det glæder mig dog nu at høre, at det ærede Medlem af Partiet, der nylig talte (Geert-Jørgensen), dog mener saa meget med Sagen, at han er sprunget fra sine ellers urokkelige Principper og vil gaa med til det foreliggende Lovforslag. Men paa den anden Side maa jeg ogsaa give de borgerlige Partier Ret, naar de saa stærkt vendte sig mod Socialdemokratiet og mindede om, hvorledes det under den forrige Regering stadig og med fuld Ret lagde Hovedvægten paa Spørgsmaalet om at skaffe Arbejde, medens de alligevel ikke gjorde ret meget nu. Jeg vil nu ikke sige: ret meget, men: langt fra tilstrækkeligt.

Efterhaanden formede sig for mig ligesom Billedet af to Hære under Opmarch som hver stode paa sit Hovedvaaben — her, hvor der er Tale om en aandelig Kamp, naturligvis et aandeligt Vaaben —, den ene Hær stolende paa det gamle *laissez-faire* Princip, Kræfternes frie Spil, den anden haanende dette og udelukkende stolende paa, at Staten vilde kunne klare det. Det skulde ikke undre mig, om det gik de arbejdsløse selv under denne Debat, som det gik et vist Dyr i Fabelen, der sultede ihjel mellem to Bunker Hø. For det er jo netop det springende Punkt i Situationen, at vi staar overfor noget ganske faktisk, nemlig at der er 75 000—76 000 Mennesker, som er arbejdsløse, eksistensløse og erhvervsløse, og som altsaa ikke har noget at leve af.

Jeg kan derfor heller ikke være enig med det ærede Medlem Hr. Krag, naar han, selv om han ikke rettede Bebrejdelser, dog fandt det ubetideligt, at man straks var traadt til med private Foranstaltninger. Mig forekommer det, at det netop var det,

der var Brug for lige i Øjeblikket: at fremkomme med noget, som i hvert Fald kunde bringe ud over den alleryderste Elendighed.

Derimod var der et andet Punkt i det ærede Medlems Udtalelser, som jeg var fuldt ud enig med ham i; han sagde noget lignende som, at saa længe vi holder os paa Overfladen, saa længe kommer vi ingen Vegne, og det er netop Sagen. Det er det, vi gør. Vi holder os paa Overfladen, saa længe vi ikke skaffer fuldstændig Klarhed over, hvad det egentlig er, der er i Vejen. Saa længe vi ikke gør det, taler vi ud i den blaa Luft og ud af den blaa Luft. Det bliver rene Tilfældigheder, hvis vi vil gøre noget; der bliver ingen Plan i det hele, og i den Forskel, som er paa — hvad skal jeg sige — Maaden, paa hvilken Statsministeren fremsætter sine Forslag, og Maaden, hvorpaa Socialministeren fremsætter sine Forslag, ser jeg Forskellen mellem disse to Ministres Stilling til Problemerne. Jeg tror ikke, at den højtærede Statsminister er fuldstændig klar over, hvordan Landet egentlig ligger med Hensyn til vor Økonomi. Jeg tror ikke, han har den faste sikre Grund under Fødderne, som den højtærede Socialminister har, naar han kommer frem med sine sociale Forslag. Han ved ganske nøje, med fuldkommen Sikkerhed, det være nu rigtigt eller være galt (Munterhed) . . . ja, det drister jeg mig ikke til at afgøre, men hvad det kommer an paa, er, at Manden, der kommer frem med Forslagene, har den fulde, faste Overbevisning om, at saaledes skal det være, saaledes skal det indrettes, at han har den Indsigt i alle de Forhold, som vedrører dette Spørgsmaal, som gør, at han har Magten over det; han har Overblikket over det. Saa kommer saadanne Ting frem i en anden Tone, paa en anden Maade, ogsaa anderledes formuleret, end Tilfældet er med disse Arbejdsløshedsforanstaltninger, bag hvilke der ligger megen god Vilie, men hvori jeg savner Overblikket, hvori jeg savner den dybere Indsigt i Tingene, hvilket gør, at vi bevæger os paa Overfladen i alle økonomiske Spørgsmaal. For det er umuligt at gøre noget, der fortjener Navn af økonomisk Politik, medmindre man har en fuldstændig afklaret og vel begrundet Overbevisning om, hvorledes den økonomiske Situation ligger.

Naar jeg har taget Ordet, er det ikke for at sige meget om Lovforslaget ud over, at jeg for mit Vedkommende vil forbeholde mig min Stilling til det, indtil det er viderebehandlet. Det gaar efter min Mening ikke an at lade et akut Problem som dette henligge uløst, men jeg maa sige — det gør mig ondt, at jeg her maa stille mig Side om Side